

Partnerski odnosi - strokovno srečanje in redni letni občni zbor Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske

Na Bledu, 16. februarja 2012

*» Človek je človeku opora,
obenem mu je tudi breme.
Če ti je breme pretežko,
ga odvrzi, a ne pozabi,
da s tem lahko izgubiš tudi oporo.«*

Frane Milčinski Ježek

Naslov **Partnerski odnosi** je zaokroženo povezal letošnje izbrane vsebine februarskega strokovnega srečanja DMSBZT Gorenjske. Partnerski odnosi – pogosto uporabljeni besedi. Skrbno izbrani, živi, povedni. Včasih tudi zlorabljeni. Izgovorjeni ali zapisani »tja v en dan«. Kot mašilo, kot prekrivanje prave vsebine, A ne glede na to odnosi ostajajo najpomembnejši za razumevanja bistva človeka. kar je v zdravstveni negi še kako pomembno. Odločilno.

Človek je odnosno bitje. M. Buber, eden največjih filozofov prve polovice 20. stol., utemeljitelj medosebnih odnosov, v svojem delu Principi dialoga (1982) pravi, da je človekova drža dvojna zaradi dvojnosti temeljnih besed, natančneje besednih dvojic: jaz-ti in jaz-ono. Nasproti odnosa jaz-ono ne živi noben ti; obdaja ga množstvo »vsebin«, stvari. Razpolaga le s predmeti, ki obstajajo v preteklosti. Temeljni odnos je jaz-ti. Noben jaz ne obstaja in ne more obstajati sam na sebi. Človek postaja »jaz« ob »ti«-ju. Jaz postajam ob tebi! Človek potrebuje človeka. Če ga nima, se znajde v hudi stiski, ki jo poskuša premagati na različne načine; z begom v naravo, mistiko, duševnimi motnjami, omamami, zasvojenostmi. Kot odnosno bitje človeka lahko opazujemo skozi dialog, komunikacijo, pa tudi skozi obrambne mehanizme. Partnerskih odnosov, enakopravnih, iskrenih, razumevajočih, sočutnih se človek uči postopoma. Od staršev, pomembnih drugih v ožji in širši družini, v šoli, v službi, med

prijatelji, v partnerski zvezi ...Od prvega vdiha, ko se rodimo (ali morda celo pred tem) do poslednjega izdiha. Skozi prizmo partnerskih odnosov in sožitja so se tudi teme strokovnega srečanja poskušale v povezavi s poklicnim področjem zdravstvene nege, dotakniti celotnega življenja človeka - od rojstva do smrti. Od otroštva do starosti. »Od nekje do nekoč ...«

Da je kakovost življenja odvisna od kakovosti odnosov, je v uvodnem pozdravu in nagovoru poudarila **predsednica DMSBZT Gorenjske ga. Judita Slak**. Odnos do samega sebe pogojuje odnos do drugih in ta odnos drugih do nas. Opozorila je na pomembno pa vse prevečkrat, vsaj v dejanjih, pozabljeno zavedanje, da posameznik lahko nadzoruje in spreminja samo svoje navade, samo sebe in nikakor ne drugih. Enostavno a tako težko dosegljivo in uresničljivo.

Izvršna direktorica Zbornice Zveze ga. Monika Ažman je udeležence pozdravila v svojem imenu ter imenu Zbornice Zveze. Prisotne je seznanila z najnovejšim in aktualnim dogajanjem na področju zdravstvene nege in delom Zbornice Zveze.

Strokovni del je naneposreden, zelo oseben, predvsem pa na zelo svojstven način vpeljala s prvim prispevkom o **Plemenitem in krepostnem odnosu - kot vrednoti, Janka Prezelj**. Zavestna odločitev za plemenit in kreposten odnos pomeni, da smo na romanju življenja in da smo se izognili životarjenju. Poudarila je pomen intuicije in preprostosti življenja. Ko je človek plemenit in kreposten, se mu s podporo intuicije ni potrebno več zapletati v dramo, jo le opazuje in ozavešča. V človeku se rodi zakon hvaležnosti. Hvaležnost pa odklepa vrata obilja vsega.

Prof. dr. Jože Ramovš je v svojem prispevku **Ključ do reševanja medgeneracijske problematike** ob staranju prebivalstva predstavil današnje demografsko stanje in probleme. 20. stoletja otroka je prešlo v 21. stoletje starih ljudi! Kaj to pomeni in bo pomenilo za človeka današnje in jutrišnje Evrope, Slovenije? Na izjemno resnost problema kaže že uvodni stavek Zelene knjige EU Nova solidarnost med generacijami, ki se glasi: «Evropa se danes sooča z demografskimi spremembami, ki so po svojem obsegu in teži brez primere.» Problem predstavlja izziv, nalogo, pred katero smo postavljeni prav vsi. Kajti ne smemo prezreti, da staranje, starost in medgeneracijsko sožitje niso ozki problemi posameznih strok, ampak celovito dogajanje, ki bo rešljivo in obvladljivo le s sodelovanjem – strok, demokratične politike, civilne družbe. Med nakazanimi smermi reševanja je kot ključ

za izboljšanje sožitja med ljudmi in s tem do reševanja demografsko medgeneracijske problematike izpostavil intenzivno vzgojo za izboljšanje sožitja med mladimi in starši in uvajanje socialnih modelov za to.

Z vpogledom v osnovne pojme in znanja o **Osebnosti in poslovni odličnosti**, ki zajema veliko elementov in je povezana z razvojem osebnosti ter razvijanjem karizme, je prvi sklop predavanj zaključila **Blanka Gašperlin**. Ljudje smo vsak dan v različnih odnosih – v družini, na delovnem mestu, družbi. Da zmoremo opravljati svoje profesionalno delo, se vrsto let izobražujemo. Na področju medosebnih odnosov se zdi kot, da to ni potrebno. V nadaljevanju je v povezavi z razvojem osebnosti opozorila na pomen čustvene, osebnostne ter duhovne inteligence. Kot eno od možnosti obvladovanja izzivov, ki jih prinašajo medosebni odnosi in sporazumevanje, je predstavila tehniko Gestalt, s katero lahko izostrimo zavedanje vsega, kar se dogaja zunaj in kar je bistveno predvsem znotraj nas samih, v notranjem osebnostnem svetu.

O **vplivu dela v službi na partnerske - zakonske odnose** je spregovoril **mag. Andrej Debeljak** v drugem sklopu predavanja. Kot odnosno bitje se človek ne more izogniti čutenju. Težava postanejo izjemno težka in neugodna čutenja, kot so strah, nemoč, krivda, odgovornost. S slednjimi, poudari avtor, je preplavljena zdravstvena dejavnost, kajti pogosto zavedno ali nezavedno del negativnih čutenj zdravstveni delavec prevzame na samega sebe. To omogočajo mehanizmi prisilnega, kompulzivnega ponavljanja ter projekcijsko – introjekcijske identifikacije, ki povezujejo vedenje v sedanjosti z otroštvom. Prevzeta čutenja pa ne ostanejo za službenimi vrati. Odneseemo jih domov, v družino, partnersko, zakonsko skupnost. Vendar negativna čutenja niso nekaj nad čemer bi obupali. So odlična priložnost in pot k (boljšemu) spoznavanju samega sebe. Prepoznavanje vzorcev je korak k spremembam, ki pomenijo bolj mirno in kakovostno življenje.

Zadnji sklop predavanj je bil namenjen družini - zgodnjemu starševstvu in otroštvu. **Pomen učenja partnerske komunikacije kot temelja kakovostne družine** je predstavila **Erika Povšnar**. Družina danes doživlja spremembe, ki pomenijo nujnost iskanja novih oblik solidarnosti in sožitja. Odločilni dejavnik kakovostne družine je osebna komunikacija med partnerjema, kajti sožitje v družini je najbolj odvisno od tega, kako se partnerja med seboj pogovarjata. Spretnost komuniciranja človeku ni

dana z rojstvom. Zavestno in sistematično se jo moramo učiti vse življenje. Izhajajoč iz dejstev, da je zdravje v veliki meri odvisno od kakovostnega medčloveškega sožitja, ki ga določa predvsem kakovost komunikacije/pogovora, ki je v celoti naučena veščina, ter da je obdobje pričakovanja prvega otroka eno najprimernejših obdobji za tovrstno učenje, je Osnovno zdravstvo Gorenjske v sodelovanju z Inštitutom Antona Trstenjaka začelo z razvojnimi projekti nove informativne učne vsebine v šolah za starše: komunikacija med staršema. Enota je zasnovana na konceptu aktivne delavnice z izkustvenim socialnim učenjem, ki sloni na pozitivni izkušnji. Rezultati evalvacije kažejo, da s programom dosegajo zastavljene cilje.

Pod naslovom ***Udomačujem svet***, je **Janja Frelih** predstavila, kaj nam o vzgoji otrok govorijo sodobna spoznanja. Vzgoja otrok je vzgoja odnosa. Temelj človeškosti je v stiku s seboj in z drugimi. Odnos je vedno vzajemen proces razvoja in rasti otroka in staršev. Vzajemni odnos omogoča rast in razvoj možganov otroka in staršev. Sočuten odnos omogoča rast in možganske povezave v razvojno najmlajšem, racionalnem delu možganov. Pri tem je posebej poudarila ključno vlogo jezika. Da otrok razvije pozitivno samopodobo in samovrednotenje potrebuje brezpogojno ljubezen, skrb, prostor (predvsem čustveni) in čas, identiteto in seveda starše. Otroci so, kot seme za katerega ne vemo kaj bo zraslo. Poskrbimo lahko za dobro okolje. Vzgoja namreč pomeni pomagati rasti, gojiti, dajati oporo ter opazovati in se čuditi, ne glede na to ali bo zrasla vrtnica ali preprosta marjetica. Ko se odrasel odpre za informacijo z otrokove strani, ko ga začuti, razume in vse prevede v jezik odraslih, se zgradi most, ki omogoča dvosmerno komunikacijo. Takrat se v odnosu z otrokom začne pretakati življenje.

Strokovno srečanje, ki je bilo dobro obiskano, saj se ga je udeležilo okoli 130 članic ter članov Društva in gostov, se je zaključilo z občnim zborom DMSBZT Gorenjske. Verifikacijska komisija je preverila sklepčnost in pod predsedovanjem **ga. Ivane Hartman** smo pričeli z delom. Poslušali smo poročila organov in komisij Društva o delu v preteklem letu in soglasno sprejeli plan dela za tekoče leto. Soglasno smo sprejeli predlog Izvršnega odbora Društva za zamenjavo posameznih članov v organih Društva in sicer:

Razrešitev namestnice članic Nadzornega odbora in volitve nove – razrešitev **Magdalene Mavri Tratnik** iz Psihiatrične bolnišnice Begunje, imenovanje nove - **Simona Tomažević** iz Psihiatrične bolnišnice Begunje.

Razrešitev članice Komisije za priznanja in volitve nove; razrešitev **Minke Bešič** iz ZD Jesenice in imenovanje nove - **Darja Noč** iz Doma upokojencev dr. Franceta Bergelja Jesenice.

Razrešitev članice Statutarne komisije in volitve nove – razrešitev **Magdalena Mavri Tratnik** iz Psihiatrične bolnišnice Begunje, imenovanje nove - **Simona Tomažević** iz Psihiatrične bolnišnice Begunje.

Razrešitev treh članic IO DMSBZT Gorenjske in volitve novih: razrešitev **Magdalene Mavri Tratnik** - predstavnice Psihiatrične bolnišnice Begunje in imenovanje nove - **Simona Tomažević**, razrešitev **Minke Bešič** - predstavnica Doma upokojencev dr. Franceta Bergelja Jesenice in imenovanje nove - **Darja Noč**, razrešitev **Mateje Koprivnik** – predstavnice Doma Petra Uzarja Tržič in imenovanje novega predstavnika **Dejana Nojčiča**.

Preteklo leto nam je narava na dan strokovnega srečanja podarila sneg, letos pa sonce in veter. Kot, da bi nam simbolika slednjega odnesla navlako in vse slabo iz naših odnosov. Da bomo lažje pogledali drug drugemu v obličje, v oči. Kajti »sem edini človek na svetu, ki mu ne morem pogledati v oči, zato potrebujem oči drugega, da lahko ugledam sebe« je zapisano v zborniku predavanj strokovnega izobraževanja.

Sodobni filozof Emmanue Levinas pravi, da pogled in obličje (edino kar ni zamaskirano, je golo) drugega vedno govorita: »Ne smeš me prizadeti!« Ob tem klicu (če ga sprejemem) tudi jaz postajam oseba. Oseba, ki je več kot posameznik, individuum, ker k razsežnosti osebe spada tudi odnos do drugega človeka, ki daje osnovo osebni etiki, odnosu odgovornosti.

Zaključimo z razmišljanjem Edija Kovača, ki v svoji knjigi Modrost o ljubezni zapiše, da je kriza moderne dobe, ki se stopnjuje do svojega konca tudi v njeni nemoči uvida, da se človek ne rešuje sam. Rešuje ga nekdo DRUG, tisti, ki je ob njem. Nekdo drug me prosi, ne prizadeni me! In ne morem reči, da se me ta človek »ne tiče«! Vse kar

lahko naredim, je, da mu odgovorim, da stegnem roko in nekaj zanj storim. Da se prebudim kot človek, kot subjekt, kot oseba.

Erika Povšnar